

Anti-Pestprotocol OBS Gieten

Scholen zijn verplicht om een veiligheidsplan te hebben. Een onderdeel van dit plan is het anti-pestprotocol. Hierin wordt vermeld hoe de school pestgedrag signaleert en aanpakt. Door het pestprotocol te volgen ontstaat een samenwerking tussen alle betrokkenen (leerkrachten, ouders, de gepeste, de pester en de zwijgende middengroep) om pesten te voorkomen of op te lossen. Alle direct betrokken partijen moet dit probleem erkennen.

“Pesten is een wezenlijk, groot probleem en niet gemakkelijk op te lossen. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de degene die pesten. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen, in het bijzonder door de ouders en door de leerkrachten.

Pesten komt op iedere school voor, ook bij ons op school. Dit is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Als school proberen we pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met kinderen besproken, waarna met hen regels worden vastgesteld. Waar het in het tegengaan van pesten uiteindelijk allemaal omdraait, is het veranderen van de houding en gedrag van de leerlingen. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt gepest.

De eerste acht weken van het schooljaar (Gouden weken) zijn vooral belangrijk voor het vormen van een goed pedagogisch klimaat. In de dagelijkse praktijk doen we dit onder andere door gebruik te maken van de methode voor sociaal-emotionele vorming “Goed Gedaan”.

Om een beeld te krijgen van de sociale competentie van de leerlingen maken we gebruik van SCOL, zodat we het onderwijs goed kunnen afstemmen op de leerlingen. De SCOL biedt ook een kader om over sociale competentie van de leerlingen te praten, zowel binnen het team als met anderen, zoals ouders, verwijzers of leerlingen zelf. De resultaten bieden ook aanknopingspunten om de differentiatie te realiseren in de klas die voor passend onderwijs nodig is. In oktober en maart vullen leerkrachten vanaf eind groep 2 t/m groep 8 vragenlijsten in en vanaf groep 6 vullen ook leerlingen lijsten in. Naar aanleiding van de resultaten van SCOL wordt bekeken of het aanbod vanuit de methode Goed Gedaan toereikend is. Indien nodig kan er vanaf groep 3 een groepsplan gemaakt worden voor de groepen die klassikaal uitvallen op 1 of meerdere onderdelen van SCOL. Ook wordt er gekeken welke zorg er op individueel niveau nodig is (bijv. gesprekjes met leerling en/of ouders, kinderkwaliteits spel of doorverwijzing naar CJG).

Voor groep 2 stellen we nog geen groepsplan op. Het onderwijs in de groepen 1 en 2 is gericht op het aanleren van cognitieve vaardigheden, motoriek, maar ook vooral op de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

Signalen van pesten

Signalen van pesten kunnen onder andere zijn:

- altijd een bijnaam, nooit de eigen naam van een kind noemen;
- een klasgenoot telkens de schuld van iets geven;
- briefjes doorgeven;
- beledigingen;
- opmerkingen over kleding o.i.d.
- isoleren (buiten sluiten);
- buiten school opwachten, slaan, schoppen;
- op weg naar huis achternagaan;
- spullen afpakken, vernielen, verstopten;
- bedreigen fysiek, verbaal en via bijvoorbeeld whats app, facebook;
- Schelden en schreeuwen tegen het slachtoffer;
- niet meer naar school willen/vaak ziek (melden);
- geen klasgenoten mee naar huis nemen;
- slechte prestaties leveren;
- concentratieproblemen;
- somber, futloos of teruggetrokken gedrag;
- lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn of buikpijn, moeheid;
- blauwe plekken;

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: kinderen, maar ook volwassenen, verzinnen de ergste dingen om een ander te kwetsen.

Oorzaken van pesten

Oorzaken van pesten kunnen liggen in de opvoedingssituatie, het kind zelf en ook omgevingsfactoren kunnen een rol spelen. Hieronder volgen van allen enkele voorbeelden.

Opvoedingssituatie:

- een problematische thuissituatie waarin de opvoeders incapabel zijn;
- weinig aandacht van hun ouders/verzorgers, zelf hun gang kunnen gaan;
- door hun ouders niet worden gecorrigeerd voor hun agressie;
- gewelddadige Tv-programma's, videobanden en computerspelletjes;
- door hun ouders fysiek worden gestraft wanneer ze iets fout doen.

Het kind zelf:

- buitengesloten voelen;
- voortdurend in een niet passende rol geduwd worden;
- voortdurend competitie met anderen willen aangaan;
- voedselallergie (De specialisten zijn het hier niet over eens, maar het zou een mogelijkheid kunnen zijn. Er zijn kinderen die agressief kunnen reageren op kleurstof. Dit zou pesten in de hand werken.);
- zich minder voelen dan de rest, door onderpresteren of andere redenen;
- psychische problemen vanuit het kind zelf (Autisme, ADHD, ADD etc.);
- ontwikkelingsachterstand;
- sociaal-emotionele problematiek (kenmerken of diagnose ADHD, ADD etc.).

Omgevingsfactoren:

- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt;
- vroeger gepest door anderen een pester geworden;
- voorbeeldgedrag van anderen zoals volwassenen;
- de schoolpopulatie of de buurt.

Aanpak pesten op obs Gieten

We proberen pestgedrag te voorkomen door de inrichting van onze school en de organisatie. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in gescheiden pauzes van de midden- en bovenbouw. Ook het lopen van de pleinwacht door 2 leerkrachten per pauze heeft een preventief karakter. We zijn als leerkrachten samen verantwoordelijk voor het wel en wee van iedereen op school.

Onze school is een plek waar wij ons veilig voelen, op onze school hebben wij respect voor elkaar en wij staan klaar om elkaar te helpen.

Op school geven wij inhoud aan deze regels. We maken gebruik van verschillende methodes, manieren van les geven, programma's, etc. zoals:

- we hebben aan het begin van het schooljaar een periode die we de "Gouden weken" noemen, hierbij komen ook verschillen tussen leerlingen/mensen en respect voor elkaar hebben aan de orde;
- we werken met de methode "Goed Gedaan" en zijn ons aan het oriënteren op een nieuwe methode voor sociale vaardigheden;
- naast de methode "Goed gedaan" beschikken we ook over aanvullende materialen zoals o.a. Kinderkwaliteitenspel, Babbelspel, Kikker be cool, Kid Skills, Een wereld vol troost;
- we hebben projecten, zoals o.a. project voor de bovenbouw rondom thema's zoals de Tweede Wereldoorlog waarbij ook een bezoek gebracht wordt aan het herinneringscentrum kamp Westerbork.

Regels

Op obs Gieten hebben we een paar hoofdregels. Te beginnen bij de algemene schoolregels. Daarnaast zijn er pleinregels en klassenregels.

De uitgangspunten zijn:

- de regels worden positief gesteld;
- de regels zijn gevisualiseerd d.m.v. foto's die in de school hangen;
- er zijn 4 algemene schoolregels, 3 algemene pleinregels en 4 algemene klassenregels.

Algemene schoolregels:

- voor groot en klein zullen we aardig zijn;
- de school is van binnen een wandelgebied en buiten hoeft dat lekker niet;
- we zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen

Algemene pleinregels:

- we gebruiken de spullen waar ze voor bedoeld zijn;
- we blijven buiten, voor schooltijd en in de pauzes;
- we spelen op ons eigen plein.

Algemene klassenregels:

- we zijn verantwoordelijk voor onze eigen spullen;
- we houden rekening met elkaar;
- houden samen de klas netjes;
- we mogen op de afgesproken tijden naar de wc.

Een voorbeeld van afgeleide klassenregels

Groepsregels van een groep 7, opgesteld samen met de leerlingen.

- we hebben respect voor elkaar, iedereen hoort erbij, we sluiten niemand buiten;
- als meester of juf iets zegt, zijn we stil;
- we luisteren goed tijdens de uitleg;
- we luisteren naar elkaar;
- we denken eerst na voor we iets doen/zeggen;
- samenwerking vinden wij belangrijk.

Aanpak van ruzies en pestgedrag

Bij ruzies en pestgedrag gaan we als volgt te werk:

- probeer eerst zelf (en samen) de ruzie/het pesten op te lossen door te praten;
- kom je er samen niet uit en blijft die ander jou lastig vallen, ga dan naar de meester of juf;
- de meester of juf gaat met beide (of meer) kinderen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie/het pesten op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van ruzie/pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (bijv. gesprek met ouders erbij). Er wordt een notitie gemaakt in het leerlinglogboek. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de degene die pest, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Een leerkracht kan ook zelf het idee hebben dat er sprake is van pestgedrag in de klas of daarbuiten. In zo'n geval kan de leerkracht een algemeen probleem aan de orde stellen, om zo tot het probleem in de groep te komen.

Consequenties/maatregelen die wij kunnen toepassen

Fase 1:

- gesprek bewustwording van de pester van wat hij een kind aandoet;
- afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het eind van iedere dag of week in een kort gesprek aan de orde.
- melding van het pesten aan de collega's in de bouw/IB 'er, daarna als het noodzakelijk is aan het zorgteam.; ouders op de hoogte stellen.

Fase 2:

- een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets zijn uitgelopen. De medewerking van ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.
- met de ouders afspraken maken en deze afspraken regelmatig aan de orde stellen in evaluerende gesprekken;
- eventueel kan gebruik gemaakt worden van een "heen en weerschriftje";
- directie/teamleider stuurt waarschuwingsbrief naar de ouders over het doorgaan van pestgedrag en mogelijkheid tot schorsing.

Fase 3:

- bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals het CJG. Bij het inschakelen van instanties is altijd de toestemming/medewerking van de ouders nodig.

Fase 4:

- bij aanhoudend pestgedrag kan ook gekozen worden voor de mogelijkheid om een kind (tijdelijk) in een andere groep te plaatsen.

Fase 5:

- in extreme gevallen kan een kind geschorst en uiteindelijk verwijderd worden.

Vijfsporenaanpak bij pesten (Afkomstig uit de "Vijfsporenaanpak" samengesteld door het Nationaal Onderwijs Protocol tegen pesten)

1. Begeleiding van een kind dat gepest wordt:

- medeleven tonen, luisteren en vragen (hoe en door wie wordt het gepest);
- nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat hij/zij doet voor, na en tijdens het pesten;
- huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken;
- de leerling laten inzien dat je ook op andere manieren kunt reageren;
- zoeken en oefenen van een andere reactie;
- het kind laten inzien waarom een kind pest;
- nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- sterke kanten van het kind benadrukken;
- belonen als de leerling zich anders/beter durft op te stellen;
- praten met de ouders (mits het kind dat wil);
- het gepeste kind niet over beschermen en teveel in een uitzonderingspositie zetten ten opzichte van de rest van de groep. Dit zou pesten weer in de hand kunnen werken.
- zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt. (sociale vaardigheidstrainingen in of buiten school).

2. Begeleiding van de pester:

- praten, zoeken naar de reden van het pesten/ruzie maken (zie Oorzaken van pesten);
- laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor het slachtoffer;
- excuses laten aanbieden;
- in laten zien welke sterke/leuke kanten het slachtoffer heeft;
- kind leren niet meteen kwaad te worden;
- prijzen/belonen als het kind zich aan de regels/afspraken houdt en/of een andere/betere manier van reageren toont;
- gesprek met de ouders; elkaar informeren en overleggen; inleven in het kind (hoe komt dit kind tot pesten?);
- zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt. (Sociale vaardigheidstraining of gesprekje met iemand van het zorgteam).

3. De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem door:

- met de kinderen te praten over pesten en over hun eigen rol daarin;
- met de kinderen te overleggen over mogelijke oplossingen en wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;
- samen met de kinderen te werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen;
- hulp aan de zwijgende middengroep door het melden van signalen van pesten te stimuleren.

4. Hulp aan de leerkracht:

- deze hulp kan de vorm hebben van: achtergrondinformatie over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen en concrete (preventieve en curatieve) aanpakmogelijkheden.

5. Adviezen aan ouders

Adviezen aan ouders van het gepeste kind:

- blijf in gesprek met uw kind;
- als pesten op straat gebeurt en niet op school, kunt u het best contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- pesten op school kunt u direct met de leerkracht bespreken;
- door complimenten kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden;
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt;
- werk samen met school. Dit kan door: aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door de school.

Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- neem het probleem serieus;
- raak niet in paniek, elk kind loopt kans pester te worden;
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aan doet;
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag;

- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van de school staat.

Adviezen aan alle ouders:

- neem ouders van gepeste kinderen serieus;
- stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan;
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag;
- geef zelf het goede voorbeeld;
- leer uw kind om voor anderen op te komen;
- leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.

Aanstellen van een contactpersoon en een vertrouwenspersoon

Zelfs al doe je als school een krachtige poging om het pesten tegen te gaan, dan nog kan pesten de kop op steken. In dat geval is het belangrijk dat het slachtoffer altijd bij een schoolvertrouwenspersoon of stichtingsvertrouwenspersoon moet kunnen aankloppen voor hulp. Vertrouwenspersonen worden aangesteld door resp. het bevoegd gezag en de schoolleiding en gepubliceerd in de schoolgids, het informatieblad en de informatiekalender.

Voldoen de contacten met vertrouwenspersonen niet, dan is er de mogelijkheid een klachtenprocedure in werking te stellen.

Klachtencommissie en klachtenprocedure wordt ingesteld door het bevoegd gezag van de school. Adres staat in de schoolgids, de procedure is op aanvraag verkrijgbaar

Websites over Pesten en aanverwante onderwerpen

1. www.pestening.nl
2. www.sire.nl
3. www.ouders.net
4. www.lobo.nl
5. www.nfgv.nl